

AKCIONI PLAN ZA PROVOĐENJE STRATEGIJE ZA BORBU PROTIV KORUPCIJE U AGENCIJI ZA LIJEKOVE I MEDICINSKA SREDSTVA BOSNE I HERCEGOVINE ZA PERIOD 2024-2028. GODINA

I UVOD

Korupcija, kao opći fenomen velikog broja društava, generiše veliki broj negativnih efekata koji direktno utječu na integritet institucija i vladavinu prava, ekonomski prosperitet zemlje i razvoj ukupnog društva, a što na koncu može rezultirati izostankom povjerenja građana u sistem vlasti i ostvarivanje njegove uloge zasnovane na zakonu. Bosna i Hercegovina (u daljnjem tekstu BiH) je dostigla određeni nivo pripremljenosti u borbi protiv korupcije. Međutim, u pogledu efikasnog i proaktivnog krivičnog gonjenja počilaca koruptivnih radnji, kao i u pogledu snažnijih iskoraka na polju prevencije korupcije, kao preteći krivičnog gonjenja, potrebno je uložiti još dodatnih napora. Pristupanje Evropskoj uniji (u daljnjem tekstu EU) strateški je prioritet BiH, a borba protiv korupcije jedan je od ključnih izazova vladavine prava, kao i samoodrživog ekonomskog razvoja i kvalitete življenja svakog građanina u BiH. Strategija za borbu protiv korupcije 2024-2028. (u daljnjem tekstu Strategija) odražava bezuslovnu opredijeljenost za borbu protiv korupcije i stvaranje sistemskih rješenja za efikasno suzbijanje korupcije. Zaključkom Vijeća ministara BiH (u daljnjem tekstu VM BiH) sa 11. sjednice održane dana 11.05.2023. godine, Agencija za prevenciju korupcije i koordinaciju borbe protiv korupcije (u daljnjem tekstu: APIK) je zadužena za pripremu i dostavljanje VM BiH na razmatranje i donošenje novog prijedloga Odluke o usvajanju Strategije za borbu protiv korupcije za period 2024-2028. i Akcionog plana za provedbu Strategije za borbu protiv korupcije 2024- 2028. Donošenje strateških dokumenata, u vidu donošenja i usvajanja Strategije i Akcionog plana za provođenje Strategije (u daljnjem tekstu Akcioni plan), u skladu je sa uvažavanjem 14 ključnih prioriteta koje BiH treba ispuniti za članstvo u EU, uz naročito uvažavanje kriterija broj sedam „Jačati prevenciju i borbu protiv korupcije i organiziranog kriminala, uključujući pranje novca i terorizam“. Temelj za izradu Plana za borbu protiv korupcije Agencije za lijekove i medicinska sredstva BiH za 2024-2028. godine (u daljnjem tekstu Plan) je Strategija za borbu protiv korupcije 2024-2028. godine i Akcioni plan za njeno sprovođenje, koju je usvojilo VM BiH na 52. sjednici održanoj 18.06.2024. godine. Pored Strategije za borbu protiv korupcije 2024-2028. godine (u daljnjem tekstu: Strategija), prilikom izrade Plana Agencija je koristila „Smjernice i preporuke za izradu planova borbe protiv korupcije u institucijama BiH“ (u daljnjem tekstu: Smjernice), koji dokument je izradio APIK. Svrha izrade ovog Plana je konkretizacija i operacionalizacija definisanih politika za borbu protiv korupcije u Agenciji, na koji način se nastoji dostići veća transparentnost, odgovornost i integritet, kako zaposlenih tako i institucije, te dati veći stepen povjerenja građana u Agenciju. Borba protiv korupcije je složen proces i zahtijeva angažman i odgovornost svih zaposlenih u instituciji. Izrazi koji su radi preglednosti dati u jednom gramatičkom rodu bez diskriminacije se odnose na oba pola.

II O INSTITUCIJI

Nadležnosti

Agencija je samostalna upravna organizacija na nivou BiH sa svojstvom pravnog lica, osnovana Zakonom o lijekovima i medicinskim sredstvima („Službeni glasnik BiH“ broj 58/08, u daljnjem tekstu: Zakon). Predmetni Zakon propisuje da je Agencija nadležna institucija za oblast lijekova i medicinskih sredstava koji se koriste u medicini u Bosni i Hercegovini, osnovana radi:

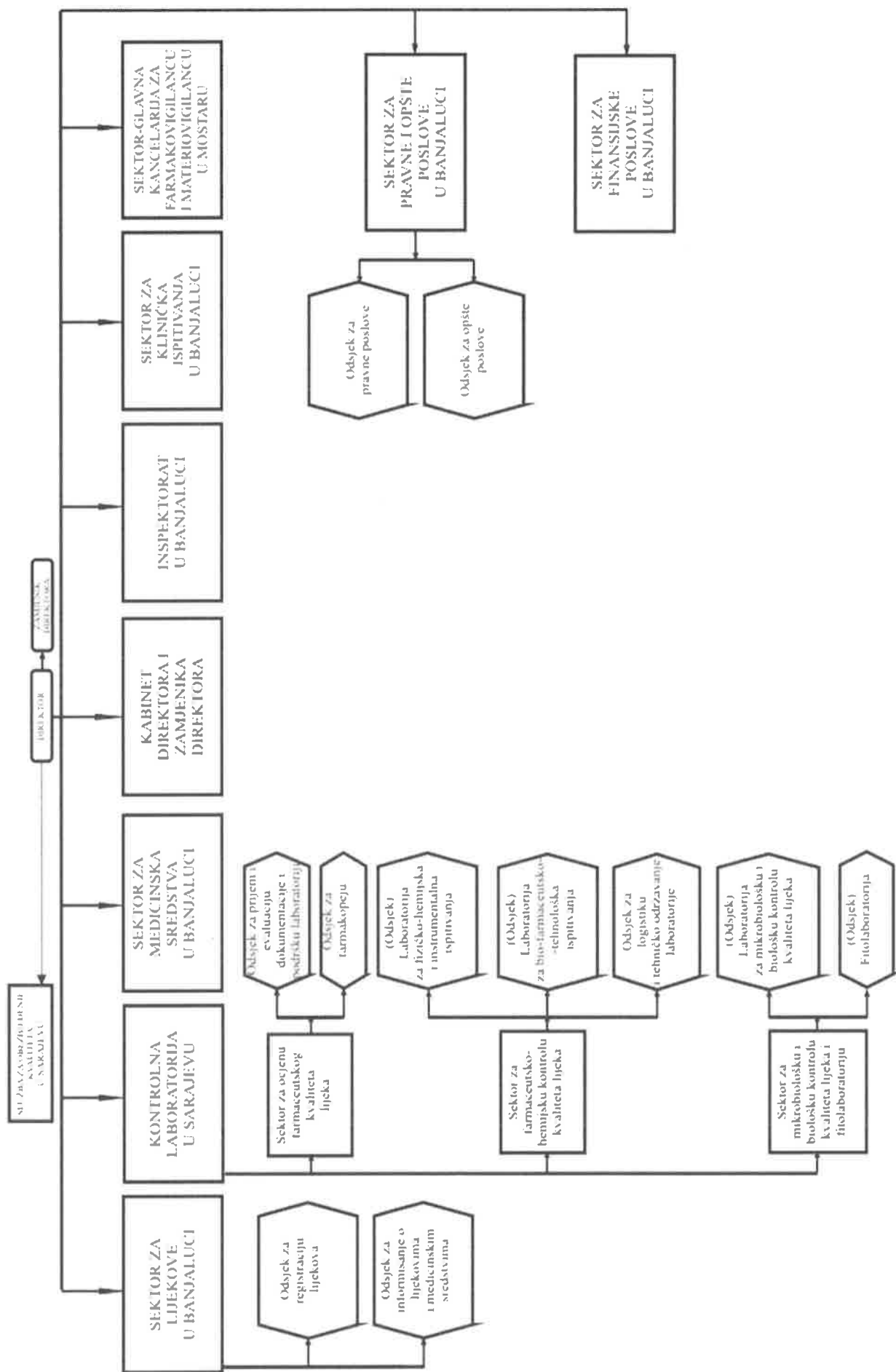
- a) zaštite i promocije zdravljia osiguranjem kvalitetnih, sigurnih i djelotvornih lijekova i medicinskih sredstava za upotrebu u humanoj medicini i uspostave funkcionalnog, koordiniranog i jedinstvenog regulacionog sistema lijekova i medicinskih sredstava;
- b) uspostave i nadzora jedinstvenog tržišta lijekova i medicinskih sredstava, te njihove dostupnosti za teritoriju BiH;
- c) ostvarivanja saradnje i pružanja stručne pomoći nadležnim državnim i entitetskim ministarstvima ovlaštenim za poslove zdravstva pri oblikovanju, pripremanju prijedloga i provođenju nacionalne politike lijekova i medicinskih sredstava za upotrebu u humanoj medicini;
- d) predlaganja donošenja i izmjene zakonskih propisa iz oblasti lijekova i medicinskih sredstava, te usaglašavanja propisa s međunarodnim standardima;
- e) obavljanja i drugih poslova utvrđenih Zakonom, kao i propisima donesenim na osnovu Zakona.

Organizaciona struktura

Agencijom rukovodi direktor čija su ovlaštenja i odgovornosti propisani članom 19. Zakona. Agencija djeluje na tri lokacije i to: sjedište Agencije u Banjaluci, Kontrolna laboratorija Agencije u Sarajevu i Glavna kancelarija za farmakovigilansu i materiovigilansu u Mostaru. U skladu sa Pravilnikom o unutrašnjoj organizaciji, u Agenciji je sistematizovano dvanaest osnovnih organizacionih jedinica i to: Kabinet direktora, Sektor za lijekove u Banjaluci, Sektor za klinička ispitivanja u Banjaluci, Sektor za medicinska sredstva u Banjaluci, Inspektorat u Banjaluci, Sektor za pravne i opšte poslove, Sektor za finansijske poslove, Služba za obezbjeđenje kvaliteta u Sarajevu, Sektor za ocjenu farmaceutskog kvaliteta lijeka u Sarajevu, Sektor za farmaceutsko-hemijsku kontrolu kvaliteta lijeka, Sektor za mikrobiološku i biološku kontrolu kvaliteta lijeka i fitolaboratoriju, te Sektor- Glavna kancelarija za farmakovigilansu i materiovigilansu u Mostaru.

U nastavku je organigram institucije s lokacijama osnovnih organizacionih jedinica.

Organigram Agencije za lijekove i medicinska sredstva Bosne i Hercegovine

Odgovornost i uloga institucije u sistemu prevencije korupcije

Suprotstavljanje korupciji i unapređenje integriteta i etičnosti predstavlja trajnu misiju Agencije. U tom cilju, Agencija je fokusirana na sprovođenje principa nulte tolerancije na korupciju kroz aktiviranje svih odgovornih segmenata za definisanje i sprovođenje ozbiljnog i ostvarivog antikorupcijskog koncepta. Ovaj pristup podrazumijeva niz koraka u formulisanju konkretnog odgovora na izazove sa kojima se suočavamo.

Agencija je, uobzirujući sve pomenuti, donijela niz dokumenata i mjera koje su usmjerene na efikasnu borbu protiv korupcije.

Prijavljivanje korupcije i drugih nepravilnosti u Agenciji regulisano je Pravilnikom o internom prijavljivanju korupcije i zaštiti lica koje prijavljuje korupciju u ALMBIH broj 31-241/14, te dokumentima kvaliteta, i to: Postupanje sa dokumentovanim informacijama, Procedura neusaglašenosti i korektivne mjere/akcije.

U Agenciji je uspostavljen efikasan sistem finansijskog upravljanja i kontrole, koji značajno doprinosi pravilnosti odvijanja poslovnih procesa. Tako je 2018. godine donesen Pravilnik o finansijskom upravljanju i kontroli u Agenciji za lijekove i medicinska sredstva BiH broj: 15-533/18, i procedura Upravljanje rizicima i prilikama ALMBIH-P 6.1-01, kojim su utvrđena pravila kojim se rukovodi svi zaposleni prilikom obavljanja poslova i zadataka u svrhu ostvarivanja ciljeva institucije, a koji podrazumijevaju sistematičan pristup unapređenju sistema finansijskog upravljanja i kontrole zasnovan na analizama rizika za ciljeve institucije, te izvještavanja o rizicima i stanju finansijskog upravljanja i kontrole.

Agencija je donijela Plan integriteta 2023. godine kojim je izvršena procjena koliko su koja radna mjesta podložna nastanku i razvoju korupcije, kao i kojim mjerama i aktivnostima se može poboljšati integritet zaposlenih, te isti sadrži podatke o odgovornim radnim mjestima, organizacionim jedinicama i rokovima za implementaciju mjera.

Pored internih kapaciteta za borbu protiv korupcije, Agencija sarađuje i sa drugim institucijama na nivou BiH, prvenstveno Sudom BiH i Tužilaštvom BiH kao i sa drugim agencijama za provođenje zakona.

Kad je riječ o krivičnom zakonodavstvu, korupcija je propisana Krivičnim zakonom BiH ("Službeni glasnik BiH", broj: 3/03, 32/03, 37/03, 54/04, 61/04, 30/05, 53/06, 55/06, 32/07, 8/10, 47/14, 22/15, 40/2015, 35/2018, 46/2021, 31/2023 i 47/2023).

Krivičnim zakonom Bosne i Hercegovine (XIX glava) su određena koruptivna krivična djela i krivična djela protiv službene i druge odgovorne dužnosti, a to su:

- Primanje dara i drugih oblika koristi,
- Davanje dara i drugih oblika koristi,
- Primanje nagrade ili drugog oblika koristi za trgovinu uticajem,
- Davanje nagrade ili drugog oblika koristi za trgovinu uticajem,
- Zloupotreba položaja ili ovlaštenja,
- Pronevjera u službi,
- Prevvara u službi,
- Posluga u službi,
- Nesavjestan rad u službi,
- Krivotvorenje službene isprave,
- Protivzakonita naplata i isplata,
- Protivzakonito oslobađanje lica lišene slobode,
- Protivzakonito prisvajanje stvari pri pretresanju ili izvršenju.

Također, značajnu ulogu u borbi protiv korupcije imaju i zakoni o sukobu interesa koji su doneseni na svim nivoima vlasti.

U cilju proaktivnog sprovođenja ovog Plana Agencija će sprovoditi kontinuirane aktivnosti na praćenju i evaluaciji stepena implementacije pojedinačnih mjera i aktivnosti. U tom smislu, vršiće se evaluacija prikupljenih podataka o napretku ili neuspjesima u provođenju aktivnosti na planu suprotstavljanja korupciji od strane osnovnih organizacionih jedinica Agencije. U odnosu na rezultate evaluacije, vršiće se preduzimanje mjera kako bi se uklonili ili umanjili nedostaci, te identifikovali novi elementi koji bi se ugradili u postojeće ili nove strateške mjere s ciljem što učinkovitije prevencije korupcije o čemu će se na adekvatan način vršiti izvještavanje prema APIK-u na njihov zahtjev. Za potrebe izvještavanja i razmjene informacija sa APIK-om, na nivou Agencije određena je kontakt osoba.

III OPŠTI PRINCIPI I STRATEŠKI PRIORITETI U BIH

Uvažavajući složenost problema korupcije, njen direktni uticaj na poštovanje temeljnih društvenih vrijednosti, vladavine prava i samoodrživog razvoja, prilikom sačinjavanja ovog Plana, iz Strategije su, između ostalih, preuzeti slijedeći opšti principi:

- Princip nulte tolerancije prema korupciji-ovo je osnovni princip koji ukazuje da ne smije biti nikakve tolerancije prema koruptivnim radnjama. To znači da se korupcija neće tolerisati ni u kojem slučaju, bez obzira na okolnosti, segmente života i rada ili osobe koje su uključene u koruptivno djelovanje.
- Princip vladavine prava- obavezuje institucije na poštovanje Ustava i dosljedno sprovođenje zakona i pravnih propisa bez izuzetka, kao i odredbi međunarodnih sporazuma (međunarodnih pravnih instrumenata) čiji je BiH potpisnik.
- Princip usklađenosti, koordinacije i saradnje- prakse i procedure borbe protiv korupcije zasnivaće se jedinstvenom konceptu saradnje javnog i privatnog sektora, međunarodnih organizacija u BiH, civilnog društva i građana.
- Princip odgovornosti- podrazumijeva odgovornost za blagovremeno i dosljedno provođenje antikorupcijskih politika, dostavljanje informacija o provođenju u cilju nadzora, procjene stepena provođenja definisane politike i njenih efekata.
- Princip kontinuiteta provođenja sistemskih aktivnosti- predstavlja nastavak provođenja sistemskih aktivnosti u borbi protiv korupcije, koje su trajnog karaktera.
- Princip proaktivne transparentnosti- ovaj princip doprinosi ostvarivanju koncepta dobre uprave u BiH, vraća povjerenje javnosti u rad institucija, a građanima omogućava veću informisanost. Javna uprava treba da samoinicijativno omogućava dostupnost podataka i informacija od javnog značaja. Svi postupci i odluke u vezi sa upravljanjem javnim resursima trebaju biti otvoreni i dostupni javnosti, što omogućava građanima i medijima da prate aktivnosti vlasti i institucija, te otkrivau i prijavljuju potencijalne koruptivne prakse.
- Princip efikasnosti- princip efikasnosti ključan je u izradi i provođenju strategije jer osigurava da resursi, vrijeme i napor budu usmjereni na najefikasnije mjere koje će dati najbolje rezultate u suzbijanju korupcije. Primjena principa efikasnosti osigurava da se ograničeni resursi koriste na najbolji mogući način kako bi se postigli značajni rezultati u suzbijanju korupcije.

IV POJAM KORUPCIJE

Jedinstvena definicija korupcije ne postoji. Najkraća definicija korupcije je ona koju je ponudila Svjetska banka i koja glasi: „Korupcija je zloupotreba javne funkcije radi ostvarivanja privatne koristi.“

U smislu Zakona o Agenciji za prevenciju korupcije i koordinaciju borbe protiv korupcije ("Službeni glasnik BiH", br.: 103/09 i 58/13): "Korupcija je svaka zloupotreba moći povjerene javnom službeniku ili licu na političkom položaju, državnom, entitetskom, kantonalnom nivou, nivou Brčko Distrikta Bosne i Hercegovine, gradskom ili opštinskom nivou, koja može dovesti do privatne koristi. Korupcija posebno može uključivati direktno ili indirektno zahtijevanje, nudenje, davanje ili prihvatanje mita ili neke druge nedopuštene prednosti ili njenu mogućnost, kojima se narušava odgovarajuće obavljanje bilo kakve dužnosti ili ponašanja očekivanih od primaoca mita."

V OPŠTI CILJ

U okviru Plan, Agencija je preuzela opšti cilj Strategije koji glasi:

Smanjenje stvarnog i percipiranog nivoa korupcije, jačanje životnih uslova svih građana, efikasnije upravljanje rizicima korupcije, afirmacija pozitivnih društvenih vrijednosti kao što su integritet, odgovornost i transparentnost, povratak povjerenja građana u institucije vlasti i stvaranje uslova za snažniji privredni razvoj, a sve uz intenzivnu podršku donosioca odluka i strateških partnera u borbi protiv korupcije.

Kroz ostvarenje naprijed navedenog opšteg cilja, Agencija će nastojati unaprijediti i u punoj mjeri koristiti svoj institucionalni i normativni okvir te na taj način doprinijeti odlučnoj i sveobuhvatnoj borbi protiv korupcije. S tim u vezi, određene su aktivnosti i načini djeovanja za realizaciju definisanih mjerljivih indikatora u ovom Planu.

VI STRATEŠKI CILJEVI I PROGRAMI

Kad je riječ o ovom Planu, isti odražava strateško opredjeljenje Agencije za efikasnu prevenciju korupcije, te na operativnom nivou definiše set mjera i aktivnosti s ciljem postizanja očekivanih rezultata.

Donošenjem ovog Plana, Agencija pokazuje odlučnost i opredijeljenost da nastavi sa aktivnostima suzbijanja i sprečavanja korupcije zasnovanim na načelima dobrog upravljanja, odgovornosti, efikasnosti i evropskih standarda.

Kako se Plan sastoji od dvije primarne kategorije aktivnosti (opšte i specifične), Agencija je u svoj plan preuzela opšte aktivnosti (ukupno 7 aktivnosti) koje se odnose na sve institucije u BiH ili samo za određeni nivo vlasti (npr. institucije u BiH, institucije BiH, svi provodioci, itd.)

Ostale preuzete aktivnosti u specifične i kao takve su definisane uzimajući u obzir funkcionalne nadležnosti koje se odnose na Agenciju, te su iste utvrđene kroz slijedeće strateške ciljeve i programe:

Starteški cilj 1–Ojačati sistem prevencije i koordinacijskih mehanizama,

- Strateški program 1.2- Efikasno upravljanje sukobom interesa
- Strateški program 1.4- Odgovorno upravljanje javnim finansijama

Strateški cilj 3- Jačanje međuinstitucionalne, regionalne i međunarodne saradnje

- Strateški program 3.1 - Koordinacija i saradnja institucionalnih kapaciteta za sprečavanje korupcije

Na osnovu prethodno navedenog, sačinjen je slijedeći tabelarni pregled aktivnosti za provođenje Plana borbe protiv korupcije u Agenciji

VII TABELARNI PREGLED AKTIVNOSTI ZA PROVOĐENJE PLANA ZA BORBU PROTIV KORUPCIJE

STRATEŠKI CILJ 1. OJAČATI SISTEM PREVENCIJE I KOORDINACIJSKIH MEHANIZAMA

Strateški program 1.2-Efikasno upravljanje sukobom interesa				
Aktivnost	Indikator realizacije	Organizaciona jedinica nadležna za sprovođenje	Vremenski okvir	Resursi
1.2.2 Uspostaviti saradnju svih nadležnih institucija u cilju uspostave efikasnost mehanizma kontrole imovinskih/finansijskih obrazaca	-Broj izvršenih uvida u imovinske/finansijske obrasce zaposlenih u Agenciji (Izjava o imovini i djelatnostima)	Kabinet direktora Sektor za pravne i opšte poslove	Kontinuirano	Redovna/kapital na budžetska sredstva
Opšta mjera 1.2.6. Primjeniti metodologiju/smjernice za upravljanje sukobom interesa državnih službenika	Donesene interne procedure koje uključuju Izjavu o sukobu interesa (O-QA-34) i unapređenje istih primjenom metodologije/ smjernica za upravljanje sukobom interesa državnih službenika u skladu sa instrukcijom APIK-a/ADS BiH	Sve organizacione jedinice	Kontinuirano	Redovna/kapital na budžetska sredstva

Strateški program 1.4.- Odgovorno upravljanje javnim finansijama

Aktivnost	Indikator realizacije	Organizaciona jedinica nadležna za sprovođenje	Vremenski okvir	Resursi
1.4.1. Povoditi finansijsko upravljanje i kontrolu (FUK) na sistematski način Opšta mjera	1. Imenovana radna grupa za FUK 2. Donesen interni Pravilnik o FUK/ažuriran po potrebi i procedura Upravljanje rizicima i prilikama kvaliteta 3. Ažuriran registar rizika Agencije i organizacionih jedinica	1, 2. Kabinet direktora 2, 3. Radna grupa za FUK 3. Organizacione jedinice, Radna grupa za FUK	Kontinuirano	Redovna/kapital na budžetska sredstva
1.4.2. Identificirati i procijeniti stepen rizika od korupcije u ključnim poslovnim procesima koji su najviše podložni korupciji kroz procese javnih nabavki i zapošljavanja	1. Identifikovan i procijenjen stepen rizika poslovnih procesa kod javnih nabavki i zapošljavanja u skladu sa smjernicama i preporukama CHJ MFT BIH 2. Provedena analiza uzroka rizika od korupcije u poslovnim procesima u skladu sa smjernicama i preporukama CHJ MFT BIH 3. Provedene mjere kojim se utječe na smanjenje stepena rizika od korupcije	Kabinet direktora Sektor za finansijske poslove Sve organizacione jedinice	Kontinuirano	Redovna budžetska sredstva
Opšta mjera				

**STRATEŠKI CILJ 3
JAČANJE MEĐUINSTITUCIONALNE, REGIONALNE I MEĐUNARODNE SARADNJE**

Strateški program 3.1-Koordinacija i saradnja institucionalnih kapaciteta za sprečavanje korupcije

Aktivnost	Indikator realizacije	Organizaciona jedinica nadležna za sprovođenje	Vremenski okvir	Resursi

3.1.3. Usvojiti Plan borbe protiv korupcije u Agenciji u skladu sa Strategijom i Akcionim planom Opšta mjera	1. Usvojen Plan borbe protiv korupcije u Agenciji za period 2024-2028. godina 2. Pripremljen godišnji izvještaj o provođenju Plana	1. Kabinet direktora 2. Sektor za pravne i opšte poslove	1. Prvi kvartal 2025. 2. Kontinuirano	Redovna budžetska sredstva
3.1.4. Usvojiti Plan integriteta u Agenciji u skladu sa Strategijom i Akcionim planom Opšta mjera	1. Usvojen Plan integriteta u Agenciji 2. Pripremljen godišnji izvještaj o provođenju Plana integriteta	1. Kabinet direktora 2. Sektor za pravne i opšte poslove	Kontinuirano	Redovna budžetska sredstva

Interni broj: 37-266/25

Banja Luka, 14.05.2025.

DIREKTOR

Nataša Grubiša
mr ph Nataša Grubiša

